

Sygn. akt: VIII U 2194/14

WYROK

W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 20 stycznia 2017 r.

Sąd Okręgowy w Lublinie VIII Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych

w składzie:

Przewodnicząca SSO Dorota Stańczyk

Protokolant p.o. prot. sąd. Małgorzata Stec

po rozpoznaniu w dniu 11 stycznia 2017 roku w Lublinie

sprawy T. P.

przeciwko Prezesowi Kasy Rolniczego Ubezpieczenia Społecznego

o prawo do emerytury rolniczej

na skutek odwołania T. P.

od decyzji Prezesa Kasy Rolniczego Ubezpieczenia Społecznego

z dnia 13 października 2014 roku znak: (...)

zmienia zaskarżoną decyzję i ustala T. P. prawo do emerytury rolniczej od dnia 1 września 2014 roku.

Sygn. akt VIII U 2194/14

UZASADNIENIE

Decyzją z dnia 13 października 2014 r., znak (...), Prezes Kasy Rolniczego Ubezpieczenia Społecznego odmówił T. P. prawa do emerytury rolniczej na podstawie przepisów ustawy z dnia 20 grudnia 1990 r. o ubezpieczeniu społecznym rolników (t.j. Dz.U. z 2013 r., poz. 1403 ze zm.). W uzasadnieniu decyzji wskazano, iż odmowa prawa do emerytury rolniczej wynika z faktu, iż wnioskodawca nie zaprzestał prowadzenia działalności rolniczej albowiem jego małżonka jest współwłaścicielem gospodarstwa rolnego (decyzja k. 12 a.e.).

W odwołaniu od powyższej decyzji T. P. domagał się jej zmiany przez ustalenie prawa do emerytury rolniczej (odwołanie k. 2 a.s.).

W odpowiedzi na odwołanie organ rentowy wnosił o jego oddalenie, podtrzymując argumentację zawartą w uzasadnieniu zaskarżonej decyzji (odpowiedź na odwołanie k. 4 a.s.).

Sąd Okręgowy ustalił, co następuje:

T. P. urodził się w dniu (...) W dniu 30 września 2014 r. złożył wniosek o emeryturę rolniczą. Wnioskodawca udowodnił 124 kwartały okresów ubezpieczenia (wniosek k. 1 a.e., raport ustalenia uprawnień do świadczenia – k. 11 a.e.).

Rozpoznając wniosek o emeryturę organ rentowy w decyzji z dnia 13 października 2014 r. wskazał, iż odmawia ustalenia prawa do emerytury z uwagi na to, iż małżonka wnioskodawcy jest współwłaścicielką gospodarstwa rolnego,

w związku z czym, w ocenie organu rentowego brak jest podstaw do uznania, że wnioskodawca zaprzestał prowadzenia działalności rolniczej (decyzja – k.12 a.e.).

T. P. oraz B. P. formalnie pozostają w związku małżeńskim, natomiast faktycznie małżonkowie od kilkunastu lat pozostają w separacji. Wnioskodawca mieszka w miejscowości K., jego żona, w K. K. B. P., która jest właścicielką gospodarstwa rolnego położonego w K. K. o powierzchni około 4 ha, od 15-tu lat wyjeżdża okresowo do pracy we W.. Wnioskodawca mieszka w odległości około 4 km od w/w gospodarstwa. Powyższe gospodarstwo uprawia M. B. (1) - rodzony brat B. P. (zeznania wnioskodawcy – k. 47 v. – 48 a.s. i 61 v. a.s., zeznania świadka K. D. – k. 60 v. – 61 a.s., zeznania świadka M. B. (2) – k. 61 – 61 v. a.s.).

Na podstawie wyroku z dnia 28 lutego 2002 r. Sądu Rejonowego w Chełmie III Wydziału Rodzinnego i Nieletnich z dnia 14 lutego 2002 r. została zniesiona wspólność ustawowa majątkowa wynikająca ze związku małżeńskiego zawartego w dniu 13 sierpnia 1994 r. przez T. P. z B. P. (wyrok – k. 50 a.s.).

Wnioskodawca posiada działkę o powierzchni 0,24 ha, na której znajduje się garaż, stodoła oraz dom, w którym mieszka wspólnie ze swoim synem oraz bratem. Brat skarżącego pobiera rentę, natomiast syn pracuje w C. na budowie. T. P. utrzymuje się z pomocy opieki społecznej (zeznania wnioskodawcy – k. 47 v. – 48 a.s. i 61 v. a.s.).

Wnioskodawca w 2013 r. oraz w 2014 r. należące do niego grunty rolne położone w K., o powierzchni 1,58 ha oraz 1,30 ha sprzedał K. D. i obecnie nie posiada żadnych gruntów rolnych. Przed zawarciem przedmiotowych umów notarialnych sprzedaży powyższych gruntów K. D. przez okres około 5 lat użytkował je w ramach umowy dzierżawy (zeznania wnioskodawcy – k. 47 v. – 48 a.s. i 61 v. a.s., zeznania świadka K. D. – k. 60 v. – 61 a.s.).

Ubezpieczony od momentu zawarcie tych umów dzierżawy jak i obecnie nie prowadzi działalności rolniczej na swojej posesji oraz na innych nieruchomościach, nie posiada żadnych maszyn rolniczych oraz żadnego inwentarza żywego (zeznania wnioskodawcy – k. 47 v. – 48 a.s. i 61 v. a.s., zeznania świadka K. D. – k. 60 v. – 61 a.s., zeznania świadka M. B. (2) – k. 61 – 61 v. a.s.).

Powyższy stan faktyczny Sąd ustalił w oparciu o wskazane dowody.

Sąd uznał za wiarygodne zeznania wnioskodawcy T. P. oraz świadków K. D. i M. B. (2). Zeznania te były ze sobą zgodne, znalazły potwierdzenie także w dokumentach zgromadzonych w aktach organu rentowego. Brak jest jakichkolwiek podstaw do ich kwestionowania. Należy podnieść, że świadek M. B. (2), pomimo faktu, iż jest skłócony z wnioskodawcą, zeznał również, zgodnie z twierdzeniami skarżącego oraz świadka D., że T. P. nie prowadzi działalności rolniczej ani na działkach, które były jego własnością, ani na nieruchomości rolnej, którego współwłaścicielką jest żona wnioskodawcy, potwierdził też, że małżonkowie są od kilku lat w separacji.

Stan faktyczny w niniejszej sprawie został ustalony również w oparciu o przytoczone dowody z dokumentów zawartych w aktach organu rentowego oraz aktach sprawy. Dokumenty te zostały sporządzone w przepisanej formie, w oparciu o obowiązujące w dacie ich wydania przepisy prawne oraz wydane przez kompetentne osoby w ramach przysługujących im uprawnień, wobec czego Sąd uznał je za wiarygodne. Podkreślić również należy, iż ich prawdziwość nie była kwestionowana przez strony.

Sąd Okręgowy zważył, co następuje:

Odwołanie T. P. jest zasadne i zasługuje na uwzględnienie.

Stosownie do treści art. 19 ust. 2 ustawy z dnia 20 grudnia 1990 r. o ubezpieczeniu społecznym rolników (Dz.U. z 2016 r., poz. 277 t.j.), emerytura rolnicza przysługuje ubezpieczonemu rolnikowi, który osiągnął wiek emerytalny wynoszący dla mężczyzn 60 lat, podlegał ubezpieczeniu emerytalno-rentowemu przez okres co najmniej 30 lat oraz zaprzestał prowadzenia działalności rolniczej.

T. P. osiągnął wiek 60 lat oraz podlegał ubezpieczeniu emerytalno-rentowemu przez okres co najmniej 30 lat. W przedmiotowym stanie faktycznym sporna była wyłącznie okoliczność, czy wnioskodawca zaprzestał prowadzenia działalności rolniczej.

Zgodnie z art. 28 ust. 4 cytowanej ustawy, uznaje się, że emeryt lub rencista zaprzestał prowadzenia działalności rolniczej, jeżeli ani on, ani jego małżonek nie jest właścicielem (współwłaścicielem) lub posiadaczem gospodarstwa rolnego w rozumieniu przepisów o podatku rolnym i nie prowadzi działu specjalnego, nie uwzględniając:

1) gruntów wydzierżawionych, na podstawie umowy pisemnej zawartej co najmniej na 10 lat i zgłoszonej do ewidencji gruntów i budynków, osobie niebędącej:

a) małżonkiem emeryta lub rencisty,

b) jego zstępnym lub pasierbem,

c) osobą pozostającą z emerytem lub rencistą we wspólnym gospodarstwie domowym,

d) małżonkiem osoby, o której mowa w lit. b lub c;

2) gruntów trwale wyłączonych z produkcji rolniczej na podstawie odrębnych przepisów, w tym zalesionych gruntów rolnych;

3) gruntów i działów specjalnych należących do małżonka, z którym emeryt lub rencista zawarł związek małżeński po ustaleniu prawa do emerytury lub renty rolniczej z ubezpieczenia;

4) własności (udziału we współwłasności) nieustalonej odpowiednimi dokumentami urzędowymi, jeżeli grunty będące przedmiotem tej własności (współwłasności) nie znajdują się w posiadaniu rolnika lub jego małżonka.

Z treści art. 6 pkt 1 cytowanej ustawy wynika, iż ilekroć w ustawie jest mowa o rolniku, należy odnieść to pojęcie do pełnoletniej osoby fizycznej, zamieszkującej i prowadzącej na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej, osobiście i na własny rachunek, działalność rolniczą w pozostającym w jej posiadaniu gospodarstwie rolnym, w tym również w ramach grupy producentów rolnych, a także osobę, która przeznaczyła grunty prowadzonego przez siebie gospodarstwa rolnego do zalesienia.

Przepis art. 6 pkt 3 przewiduje, że pod pojęciem działalności rolniczej należy rozumieć działalność w zakresie produkcji roślinnej lub zwierzęcej, w tym ogrodniczej, sadowniczej, pszczelarskiej i rybnej.

Wskazać w tym miejscu należy, iż w orzecznictwie dominuje pogląd, że przesłanką stosowania przepisu art. 28 ust. 4 ustawy o ubezpieczeniu społecznym rolników, jest prowadzenie działalności rolniczej, nie jest nią natomiast samo posiadanie lub dysponowanie własnością gospodarstwa. Oceniając więc fakt zaprzestania działalności rolniczej brać należy pod uwagę faktyczne wykonywanie tej działalności przez ubezpieczonego, a nie fakt posiadania gospodarstwa rolnego czy też jego wydzierżawienia.

Zgodnie ze stanowiskiem Sądu Apelacyjnego w Warszawie wyrażonym w wyroku z dnia 17 czerwca 2009 r. „przepis art. 28 ust. 4 ustawy z dnia 20 grudnia 1990 r. o ubezpieczeniu społecznym rolników (Dz. U. z 2008 r. Nr 50, poz. 291 ze zm.) należy interpretować zgodnie z art. 6 pkt 1 i 3 tej ustawy, w którym podmiotem ubezpieczenia nie jest właściciel lub posiadacz gospodarstwa rolnego lecz wyłącznie osoba prowadząca działalność rolniczą w posiadanym gospodarstwie rolnym” (III AUa 255/09, Lex Nr 577605, Apel.-W-wa 2009/4/20).

Z kolei Sąd Apelacyjny we Wrocławiu w orzeczeniu z dnia 20 marca 2014 r., wskazywał, iż „przy ustalaniu podlegania ubezpieczeniu społecznemu rolników, ustawowe domniemanie, że właściciel gruntów zaliczanych do użytków rolnych prowadzi działalność rolniczą, może być obalone odpowiednimi dowodami. Nie można bowiem założyć, że dla nabycia prawa do emerytury rolniczej, posiadanie (własność, współwłasność) gospodarstwa rolnego znaczy to samo, co

prowadzenie gospodarstwa rolnego” (zob. wyrok Sądu Apelacyjnego we Wrocławiu z dnia 20 marca 2014 r., sygn. akt III AUa 2233/13, Legalis numer 1360707).

Jak wykazało postępowanie dowodowe przeprowadzone w sprawie, wnioskodawca w dniu złożenia wniosku o emeryturę rolniczą nie prowadził działalności rolniczej. T. P. oraz B. P. wprawdzie formalnie pozostają w związku małżeńskim, rzeczywiście natomiast małżonkowie od kilkunastu lat pozostają w separacji faktycznej i mają zniesioną wspólność ustawową majątkową z dniem 14 lutego 2002r. B. P., co prawda jest właścicielką gospodarstwa rolnego o powierzchni około 4 ha, niemniej jednak nie prowadzi działalności rolniczej gdyż przebywa poza granicami kraju, sporadycznie przyjeżdżając do Polski. W świetle przeprowadzonego postępowania dowodowego nie sposób uznać aby sam fakt pozostawania skarżącego w związku małżeńskim, automatycznie oznaczał, że wnioskodawca prowadzi działalność rolniczą na wskazanych przez organ rentowy gruntach.

Przywołać w tym miejscu warto powołać pogląd Sądu Apelacyjnego w Białymstoku zawarty w orzeczeniu z dnia 3 października 2012 r. zgodnie z którym „fakt pozostawania w związku z małżeńskim z osobą prowadzącą gospodarstwo rolne nie może w sposób automatyczny przesądzać o prowadzeniu działalności rolniczej” (wyrok Sądu Apelacyjnego w Białymstoku z dnia 3 października 2012 r., sygn. akt III AUa 46/12, Legalis numer 715081).

Wobec ustalenia, iż ubezpieczony faktycznie nie prowadzi działalności rolniczej, stwierdzić należy, iż T. P. spełniła wszystkie warunki niezbędne do przyznania mu prawa do emerytury rolniczej. Zasadnym jest więc ustalenie wnioskodawcy prawa do tego świadczenia od miesiąca w którym złożył wniosek w tym względzie, tj. od dnia 1 września 2014 r.

Mając powyższe na uwadze Sąd Okręgowy zmienił zaskarżoną decyzję i na mocy wyżej wskazanych przepisów oraz art. 477¹⁴ § 2 k.p.c. orzekł jak w sentencji.